

Господарське і зоотехнічне оцінювання зернових кормів і відходів переробки зерна і насіння.

План лекції

1. Значення зернових кормів у тваринництві.
2. Хімічний склад і поживність зернових кормів.

Значення зернових кормів у тваринництві.

До зернових кормів відносять насіння злакових, бобових та інших культур, зібраних у фазі повної стиглості, яке зберігають при вологості нижче 15% і призначене для годівлі тварин (зернофураж).

Зернові корми є основними концентрованими кормами, охоче поїдаються тваринами, мають високу перетравність (76-90%), що відіграє суттєву роль у балансуванні раціонів тварин за вмістом енергії, протеїну та інших поживних речовин.

Фуражне зерно зберігають у спеціальних приміщеннях - зерносховищах. Вони повинні мати добру вентиляційну систему, за допомогою якої підтримують оптимальні параметри зберігання зернофуражу.

Основною умовою доброго і тривалого зберігання зерна є підтримання вологості не вище 16%. У зв'язку з тим, що під час зберігання у зернофуражі проходять життєві процеси, які зумовлюють зміну температури і вологості, періодично необхідно зерно вентилувати, а також проводити запобіжні заходи проти комірних шкідників.

Норми згодовування зернових кормів залежать від виду тварин, статеві-вікових груп і продуктивності. У зв'язку з особливостями будови травного каналу, для свиней і птиці зернові є основним видом корму. Ураціонах

цих тварин вони можуть становити 50-80% від загальної поживності. Для жуйних тварин і коней їх згодовують як добавку до дешевих об'ємистих кормів, за допомогою яких балансують раціони в основному за вмістом енергії і протеїну.

Хімічний склад і поживність зернових кормів.

За хімічним складом зернові корми розподіляють на: багаті вуглеводами -зерно злакових (пшениця, ячмінь, овес, жито, кукурудза, просо,юта інші); багаті протеїном зерно бобових (горох, боби кормові, люпин, соя, чина) і багаті жиром-насіння олійних культур (соняшник, льон, ріпак, суріпиця, рижій).

Всі зернові містять високий рівень сухої речовини (85-90%). Злакові зернові містять 10-14% сирого протеїну, 2-5% сирого жиру, 3-10%-клітковини. 55-66% БЕР, 2-6%- золи. А бобові зернові - 20-35% сирого протеїну, 1,5-4 сирого жиру (за винятком сої, яка може містити до 20%), 6-15% сирої клітковини, 25-55% БЕР, 3-5% сирої золи.

Загальна поживність зернових кормів є високою (1,0-1,4 корм.од. або 9,2-12,1 МДж обмінної енергії). Концентрація енергії в 1 кг сухої речовини становить 1,2-1,7 корм. од. Протеїнова поживність злакових зернових в основному є низькою (50-80г перетравного протеїну на 1 корм.од.), бобових

високою (150-200 - на 1 корм, од.). Злакові зернові містять велику кількість крохмалю, а кукурудза і овес ще й жиру (3-5%). В золі зернових вміст фосфору над кальцієм. Зернові корми містять вітаміни групи В (за винятком В₂) та Е , але в них майже відсутній вітамін Д та каротин.

Зернові корми згодовуються переважно у підготовленому вигляді. Проте, коням і птиці можна згодовувати ціле зерно. Згодовування цілого, особливо дрібного зерна жуйним або свиням, призводить до значного зниження перетравності поживних речовин, часто воно виділяється з калом у незмінному вигляді. Для кращого перетравлення поживних речовин, підвищення смакових якостей застосовують різні способи підготовки зернових кормів до згодовування - подрібнюють, проводять плющення зерна або його екструзію, термічну обробку, запарюють, осолоджують, дріжджують, пророщують та інші.

Основним способом підготовки зерна до згодовування є його подрібнення на дерть. Для коней зерно доцільно подрібнювати до стану крупного помелу (величина часток 2-3мм), для корів - середнього помелу (1,5-2 мм), для телят та свиней - до часток 0,5 -1 мм. Зернові корми, що містять багато жиру (кукурудза, овес) у подрібненому стані швидко гіркнуть, тому запасатись такою дертю більше як на 10 днів не слід.